



**«Освітній навігатор 2026/2027
з географії: ключові акценти,
нормативні зміни
та пріоритети року».**



Нормативно-правова база

У 2026/2027 навчальному році освітній процес у закладах загальної середньої освіти спрямовують на реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 року зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 972 від 30.08.2022), Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти

(затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23 листопада 2011 року) з урахуванням досягнень впровадження концептуальних засад реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та подолання викликів, зумовлених особливостями освітнього процесу в умовах воєнного стану, зокрема і подолання освітніх втрат.

Нормативно-правова база

У 2026/2027 навчальному році
заклади загальної середньої
освіти — учасники
експериментального проєкту з
тестового впровадження
Державного стандарту профільної
середньої освіти, затвердженого
постановою Кабінету Міністрів
України від 24 липня 2024 р.
№ 851. Заклади-учасники
розробляють власні освітні
програми на основі

Типової освітньої програми для
10–12 класів закладів загальної
середньої освіти, які
забезпечують здобуття
профільної середньої освіти за
академічним спрямуванням
(наказ МОН від 19 грудня
2025 р. № 1674). В організації
освітнього процесу вони
керуються рекомендаціями МОН
(листи від 01.06.2026
№ 1/11707-26 та від 28.07.2026
№ 1/16172-26).

Організація інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році



З 1 серпня 2026 року набирає чинності нова редакція Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 5 лютого 2026 р. № 129).



Оновлена редакція Порядку спрямована на вдосконалення механізмів організації інклюзивного навчання, забезпечення своєчасного виявлення освітніх труднощів, визначення необхідного рівня підтримки та створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.



Порядок визначає єдині організаційні засади надання підтримки здобувачам освіти з особливими освітніми потребами, розширює можливості закладів освіти щодо своєчасного реагування на освітні труднощі учнів та посилює роль команди психолого-педагогічного супроводу в оцінюванні освітніх потреб, плануванні та реалізації індивідуальної програми розвитку, визначенні адаптацій і модифікацій змісту освіти, а також здійсненні моніторингу результативності наданої підтримки.

Календарно-тематичне планування

Під час розроблення календарно-тематичного плану та системи поурочного планування вчитель/учителька самостійно вибудовує послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи послідовність розгортання змісту в навчальній програмі.



Також звертаємо увагу, що для побудови освітнього процесу з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнівства доцільно зберігати гнучкість календарно-тематичного плану протягом року й, за потреби, корегувати терміни опрацювання програмових тем відповідно до результатів засвоєння учнівством навчального матеріалу.



На початку навчального року доцільно передбачити проведення вхідної діагностувальної роботи для визначення рівня досягнення результатів навчання попереднього періоду, необхідних для подальшого навчання, виявлення освітніх втрат і навчальних потреб учнів.



Вхідна діагностувальна робота на початку навчального року є інструментом формувального оцінювання.



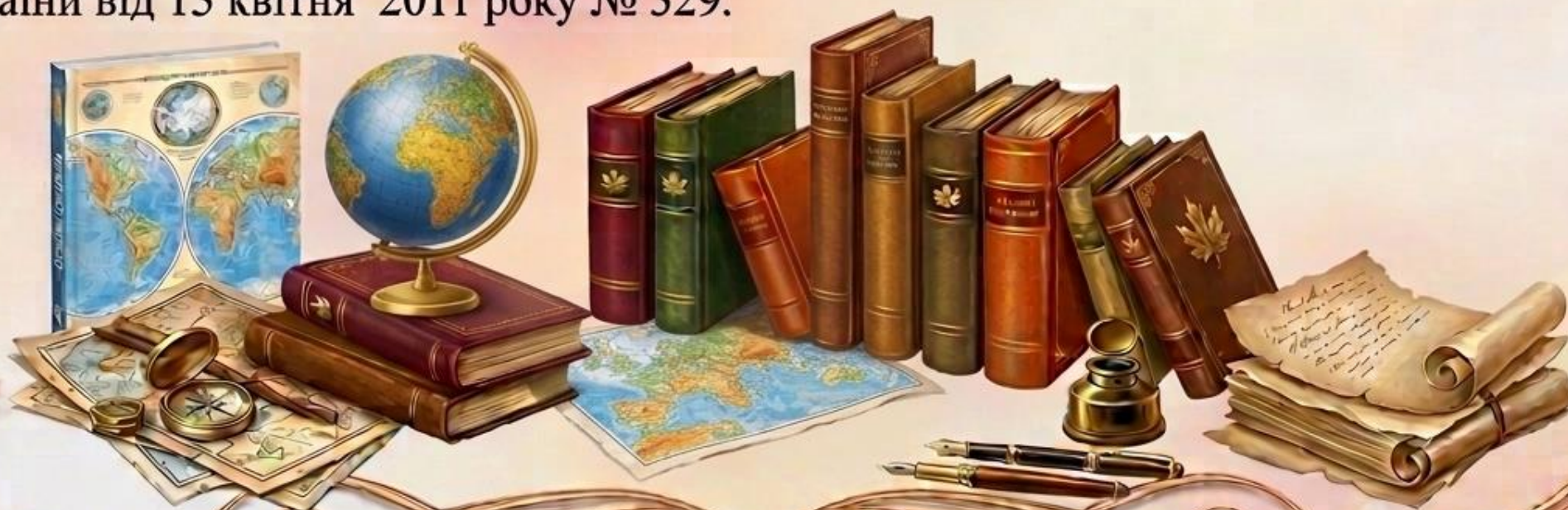
Її результати не враховують під час поточного чи підсумкового оцінювання, а використовують для уточнення змісту й послідовності навчання, планування повторення, диференціації завдань та визначення необхідної підтримки учнів. За потреби можна проводити діагностувальну роботу на початку другого семестру.



На основі модельної та/або затвердженої педагогічною радою навчальної програми навчального предмета (інтегрованого курсу) вчитель/вчителька складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнівства. Календарно-тематичне планування складають у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел. Воно може бути об'єднане з навчальною програмою в один документ. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальними рішеннями вчителя/вчительки.



Оцінювання результатів навчання учнів 10–11 класів здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13 квітня 2011 року № 329.



Оцінювання результатів

Оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів здійснюється з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти та спрямоване на визначення рівня досягнення учнями результатів навчання, відстеження їхнього навчального поступу й надання зворотного зв'язку.

Під час планування й проведення певного виду оцінювання вчитель самостійно обирає спосіб фіксування результатів.

Оцінювання за групами результатів та їх унесення до класного журналу не є обов'язковими.

Водночас рекомендовано використовувати компетентнісно орієнтовані завдання та інші інструменти оцінювання, що дають змогу визначити рівень досягнення результатів навчання, передбачених Державним стандартом базової середньої освіти та відповідною модельною навчальною програмою предмету / інтегрованого курсу.

*Оцінювання – це не про оцінку,
а про розвиток! ♥*



Об'єктивність
і справедливість



Підтримка
навчального
поступу



Зворотний
зв'язок



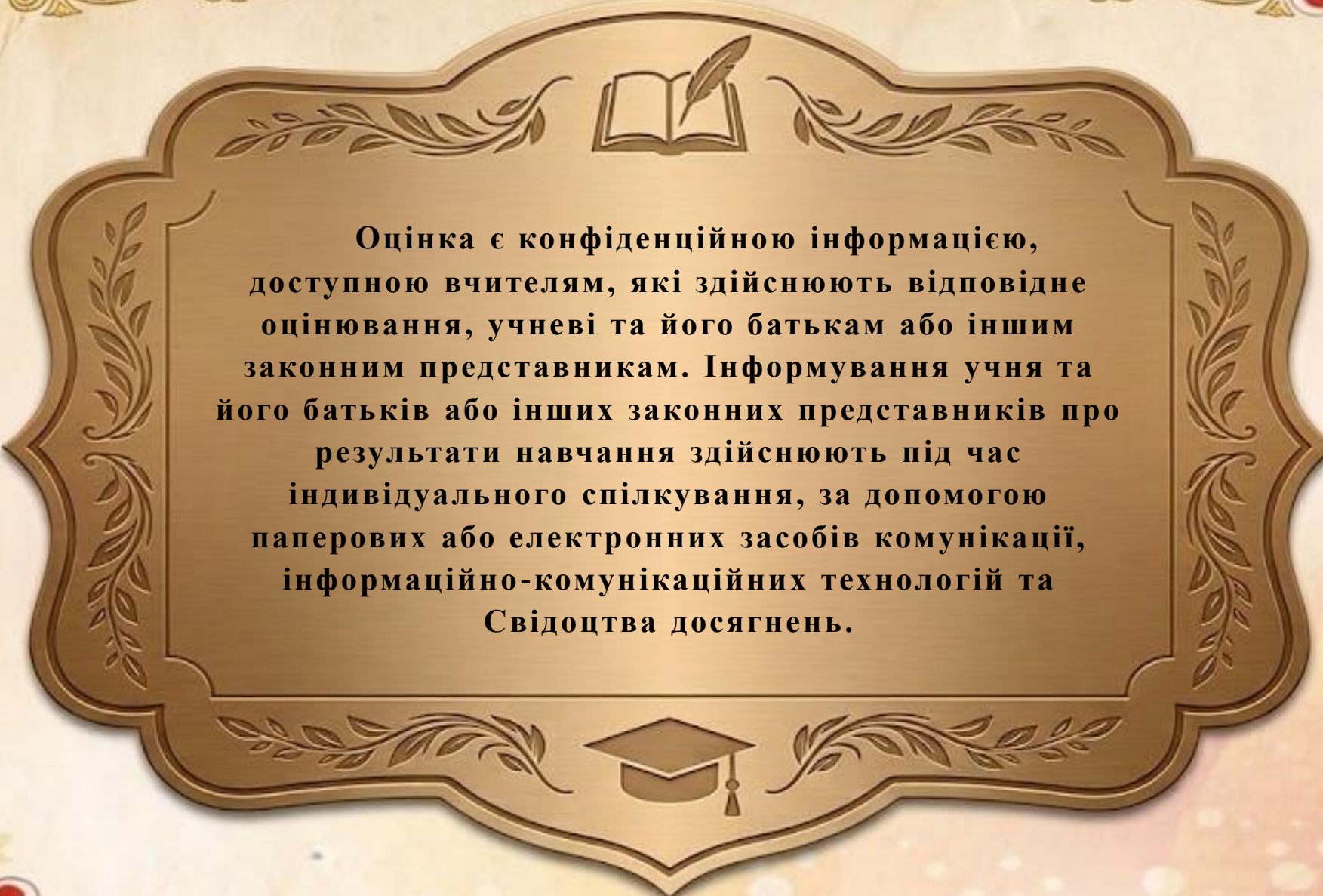
Індивідуальний
підхід



Розвиток
компетентностей
учнів

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 р. №722 “Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 червня 2026 р. за № 922/46316 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 29 червня 2026 року №1001), відповідно до якого педагогічний працівник має право на академічну свободу в плануванні оцінювання, самостійного вибору методів та інструментів оцінювання з урахуванням специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу та особливостей учнів задля отримання інформації про навчальний поступ кожного учня.





**Оцінка є конфіденційною інформацією,
доступною вчителям, які здійснюють відповідне
оцінювання, учневі та його батькам або іншим
законним представникам. Інформування учня та
його батьків або інших законних представників про
результати навчання здійснюють під час
індивідуального спілкування, за допомогою
паперових або електронних засобів комунікації,
інформаційно-комунікаційних технологій та
Свідоцтва досягнень.**



МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ



Формувальне оцінювання

Мета — надання зворотного зв'язку, виявлення навчальних потреб учнів і коригування освітнього процесу.

Результати формувального оцінювання **НЕ враховують** під час підсумкового оцінювання.

Шкала (за вибором учителя): вербальна, рівнева, бальна.

Результати формувального оцінювання (за вибором учителя):

- можуть фіксуватися у зручний спосіб (нотатки, щоденники спостережень тощо);
- можуть фіксуватися у класному журналі (із записом «Формувальна» у стовпці);
- є робочим інструментом вчителя, їх не оформлюють як звітність.



МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ



Поточне оцінювання

Мета — встановлення за допомогою доречної навчальної діяльності та навчальних завдань проміжного рівня досягнення учнями очікуваних результатів навчання у межах теми, модуля, розділу.

Поточну оцінку:

- виводять на основі оцінювання діяльності або виконаних завдань відповідно до критеріїв оцінювання;
- виставляють у балах, вона впливає на підсумкову оцінку;
- виставляють у класний журнал без будь-яких позначок або індексів.

Поточні оцінки не потрібно виставляти на кожному уроці або за кожне виконане навчальне завдання.



ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ



★ Тематичне оцінювання

- 1 спосіб – узагальнюють поточні оцінки, отримані впродовж теми / модуля / розділу;
- 2 спосіб – виставляють як оцінку за підсумкову тематичну роботу, яка охоплювала ключові програмові результати навчання;
- 3 спосіб – узагальнюють поточні оцінки та оцінку за підсумкову тематичну роботу;

★ Семестрове оцінювання

- 1 спосіб – узагальнюють тематичні оцінки (у разі їхньої відсутності – поточні), отримані впродовж семестру;
- 2 спосіб – узагальнюють тематичні оцінки (у разі їхньої відсутності – поточні) та оцінку за підсумкову семестрову роботу;

- ✓ Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми, розділу чи модуля програми не є обов'язковим.
- ✓ За результатами семестрового оцінювання визначають одну семестрову оцінку з навчального предмета / інтегрованого курсу.





МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

РІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

- Річну оцінку визначають на основі семестрових оцінок, але головним орієнтиром є очікувані результати навчання, визначені навчальною програмою.



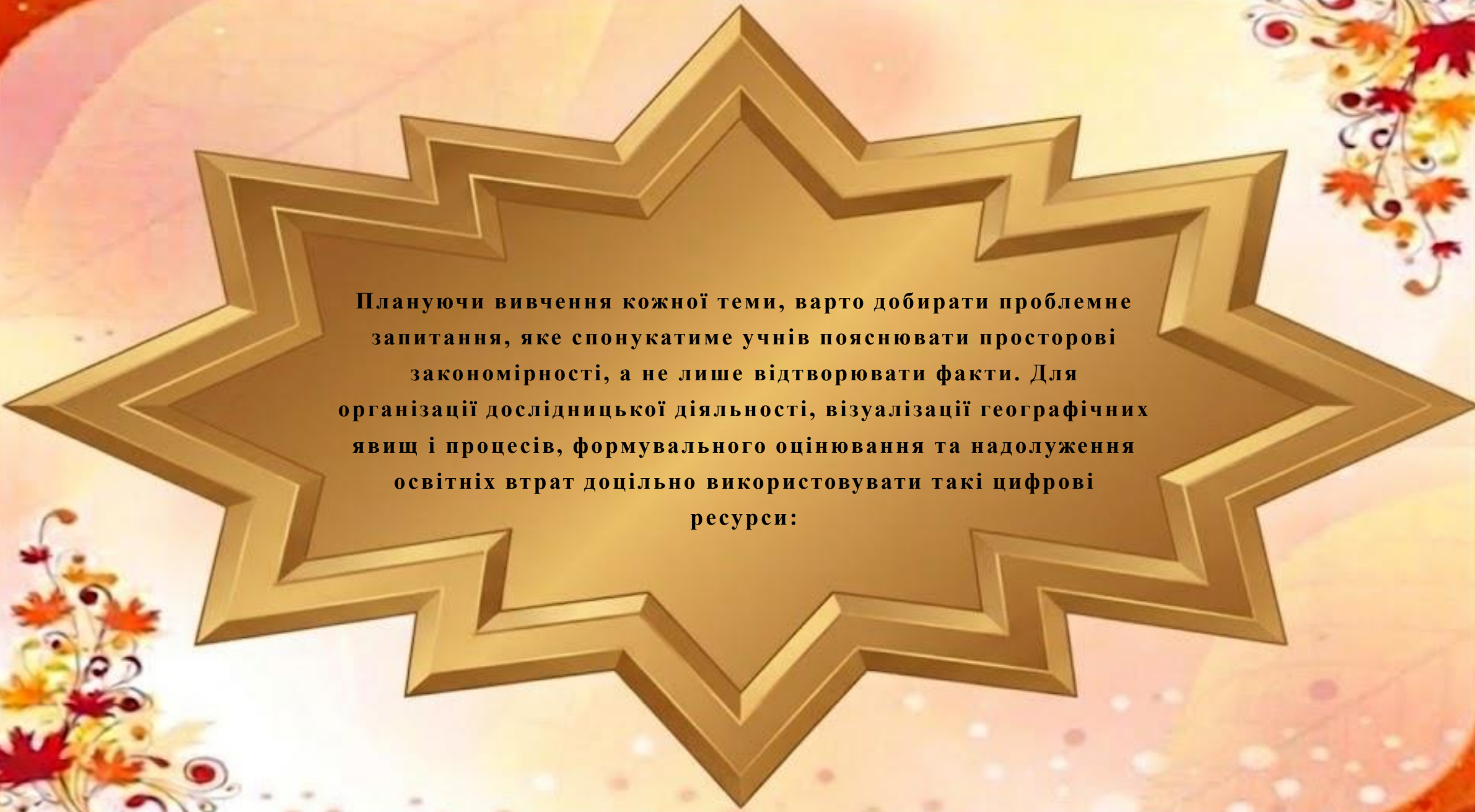
Використання штучного інтелекту в освіті

Штучний інтелект може бути помічником для вчительства у підготовці до уроків, створенні завдань, ілюстрацій тощо. Окремо для освітян підготовлено Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти (лист Міністерства освіти і науки України №1/20386-25 від 29.09.2025).



Особливості викладання географії в 9 класі.

У 9 класі географія формує цілісне уявлення про просторову організацію суспільства, взаємозв'язок природних умов, населення, господарської діяльності та сталого розвитку територій. Учні мають навчитися аналізувати географічну інформацію, працювати з картами, статистичними даними й цифровими джерелами, пояснювати територіальні відмінності та оцінювати вплив природних і суспільних чинників на розвиток України та світу. Особливого значення набуває розуміння ролі географії у прийнятті рішень щодо раціонального використання ресурсів, просторового розвитку та екологічної безпеки.



Плануючи вивчення кожної теми, варто добирати проблемне запитання, яке спонукатиме учнів пояснювати просторові закономірності, а не лише відтворювати факти. Для організації дослідницької діяльності, візуалізації географічних явищ і процесів, формувального оцінювання та надолуження освітніх втрат доцільно використовувати такі цифрові ресурси:

Ресурс

Для чого використовувати



Google Earth Education
<https://earth.google.com>

дослідження територій, просторовий аналіз



ArcGIS Online
<https://www.arcgis.com>

робота з тематичними картами, аналіз геоданих



National Geographic Education
<https://education.nationalgeographic>

сучасні географічні кейси, інтерактивні матеріали



NASA Earth Observatory
<https://earthobservatory.nasa.gov>

супутникові знімки, дослідження змін довкілля



GeoGuessr Education
<https://www.geoguessr.com>

розвиток просторового мислення



TED-Ed
<https://ed.ted.com>

мотиваційні матеріали



AR Book
<https://arbook.info>

інтерактивні географічні моделі



Pi-stacja <https://pistacja.tv>

відеоматеріали



Цікава наука
<https://www.youtube.com/@cikavanauka>

сучасні науково-популярні сюжети





МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

КЛЮЧОВІ ЗМІНИ

БУЛО

Семестрові оцінки за групами результатів, на підставі яких виставляють загальну оцінку за семестр.

Поточні оцінки за групами результатів виставляють у стовпці з датою відповідного уроку, зазначаючи групу результатів (ГР1/ГР2/ГР3).

За комплексну підсумкову роботу виставляють окремі оцінки для кожної групи результатів із фіксацією відповідних індексів.

Орієнтовна форма свідоцтва досягнень із фіксацією результатів навчання за групами результатів.

СТАЛО

ОДНА семестрова оцінка з навчального предмета / інтегрованого курсу.

Поточні оцінки не потрібно виставляти на кожному уроці або за кожне виконане навчальне завдання. Поточні оцінки виставляють без зазначення груп результатів.

Підсумкова робота має охоплювати результати навчання, передбачені програмою на відповідний період. Оцінку за підсумкову роботу в журналі фіксують без уточнення груп результатів.

МОН має розробити оновлену форму Свідоцтва досягнень учнів 5–9 класів з урахуванням компетентнісного підходу.

Висновок

Підготовка до навчального 2026/2027 року в галузі шкільної географії вимагає від педагогів комплексної трансформації навчального процесу. Ключовими векторами розвитку залишаються подальша імплементація концепції Нової української школи (НУШ) у базовій та старшій ланках, інтеграція сучасних цифрових геоінформаційних технологій (ГІС) та посилення практико-орієнтованого компонента викладання.



Дякую за увагу!
ІЗ ВІРОЮ В ПЕРЕМОГУ!

